

MONARCHISTICKÝ MANIFEST 2018



V nejnovější době jsme svědky stále výraznějšího nárůstu partikularismu – ať už na úrovni České republiky, Evropské unie nebo mezinárodního společenství. Otevřený charakter společnosti umožňuje a podporuje vznik i právo na svobodnou existenci všem názorovým proudům, které právě její otevřený charakter neznevažují a nesměřují k jeho zásadní proměně směrem k autoritativnímu režimu nejrůznějšího typu. Každý takový názorový proud a každý jednotlivec může být a v jistých situacích nakonec musí být zastáncem partikulárních zájmů. Partikularismus ovšem posouvá zdravou a inspirativní rozmanitost k rozpadu společnosti na malé celky, jejichž pohledy na svět nejenže se výrazně odlišují nebo vzájemně vylučují, ale uzavírají se do vlastních paralelních světů, kde se ve svém pohledu pouze utvrzují, a tak stále více potlačují schopnost a možnost vstoupit do opravdového dialogu. Ghettizace společnosti znamená apriorní rezignaci na rozhovor mezi dvěma osobami, z nichž je každá otevřena pohledu, tváři a názoru druhého. U části elit vede takto rozpoznávaná situace k nijak neskrývanému oportunismu a populismu, u části ostatních lidí k posměchu, ke ztrátě zájmu o věci veřejné nebo apatickému přihlížení.

České společnosti, tak jako jiným národům a celkům, v současnosti chybí shoda na základních hodnotách, vize směřování země a všeobecná podpora konkrétních idejí. Postrádáme obecně respektovanou společenskou smlouvu, stvrzovanou a podporovanou významnou částí společnosti. Do probíhající debaty nabízíme jako základní princip společenské smlouvy změnu republiky v monarchii a postavení krále do čela státu.

Mezi politická práva každého občana České republiky náleží také možnost vyjadřovat názory a svobodně rozšiřovat ideje. Členové Koruny České (monarchistické strany Čech, Moravy a Slezska) a příznivci monarchismu vydávají u příležitosti stého výročí zániku Rakousko-Uherska a vzniku Republiky československé manifest, kterým se znovu veřejně přihlašují ke svým názorům a předkládají je k veřejné diskusi.

ALTERNATIVA

1 Monarchie jako legálně uskutečněná alternativa státního zřízení

Monarchie je jednou z možných a reálně existujících variant státního zřízení. **Změna z republiky v monarchii musí proběhnout legální, nenásilnou cestou, nikoli cestou revoluční.** Návrat k předchozímu typu vládnutí neznamena regres ke starším formám uspořádání a fungování společnosti nebo hospodářství – neznamena obnovu feudalismu či patrimoniální správy, a neznamena ani vyčlenění určité sociální skupiny na základě původu.

Téměř čtvrtina ze surnchovaných států, jež uznává Organizace spojených národů, má monarchické zřízení, a nejedná se tak o raritní nebo překonanou variantu. Na evropském kontinentě nalezneme celkem jedenáct monarchií a všechny náležejí mezi rozvinuté, demokratické, ekonomicky prosperující a stabilní země. Jednoznačně odmítáme změnu státního zřízení radikálními prostředky revoluce – naše úsilí směřuje k šíření myšlenky monarchie v rámci legitimní, korektně vedené diskuse a hledání podpory pro její uskutečnění. Návrat k jinému typu státního zřízení neznamena oživení historických forem spravování země typické pro středověké nebo novověké státní útvary. Usilujeme o zrušení zákona, který příslušníkům šlechtických rodů odňal právo užívat jejich tituly jakožto diskriminačního omezení práv. Legální existence šlechty ovšem neznamena automatické přidělení dalších privilegií nebo sociálních výhod některým osobám na základě původu, nýbrž pouze přítomnost občanů s právem užívat erb, přídomek nebo titul. Praktickým dopadem změny republiky v monarchii je také ušetření finančních prostředků ze státního rozpočtu: panovníkovi se proplácí pouze výdaje spojené s reprezentováním státu, ale on ani jiní členové královské rodiny nepobírají žádný plat; v neposlední řadě se pak ušetří výdaje za dvoukolové prezidentské volby.

2 Parlamentní monarchie jako alternativa zachovávající demokratickou formu vlády

Monarchie 21. století je prostorem pro realizování funkčního demokratického systému s respektováním lidských práv a občanských svobod. V parlamentní monarchii zůstává prvním zákonem ústava a rovněž tak není zpochybněno dělení moci na nezávislou část zákonodárnou, výkonnou a soudní. **Občané nadále disponují všeobecným, rovným, tajným a přímým volebním právem a vybírají své zástupce do obecních a krajských zastupitelstev i dolní komory parlamentu.** Země Koruny české mají stejně jako Česká republika zůstat integální součástí Organizace spojených národů, Evropské unie a Severoatlantické aliance.

*Parlamentní monarchie umožňují panovníkovi podílet se na výkonu moci, tak jako v případě všech ostatních složek moci jsou ovšem jeho pravomoci a úlohy definovány ústavou, případně detailněji popsány v jednotlivých zákonech. Monarchické zřízení neznamena soustředění příliš velkého podílu moci do rukou jedné osoby – existence tří nezávislých mocí a pojistky a brzdy demokratického systému jsou dodržovány v demokratických monarchiích stejně jako v demokratických republikách, ať už parlamentních nebo prezidentských. Součástí ústavního pořádku Zemí Koruny české zůstává Listina základních práv a svobod. **Plnoprávní svobodní občané tak zůstávají i po skončení éry republiky plnoprávními svobodnými občany, jejichž aktivity jsou omezovány pouze platnými zákony.** Konkrétní změny navrhuje ve volebním systému: nahradit stávající poměrný systém voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky systémem většinovým, do té doby však alespoň snížit pětiprocentní hranici pro vstup do sněmovny. Senát jakožto druhou komoru parlamentu chceme zachovat i nadále, obsazován by ovšem byl virilními senátory, tedy osobami z různých společenských odvětví, jejichž funkce by byla se členstvím v senátu spjata.*

3 Prezidentské pravomoci a pravomoci krále

Stát chápeme jako pluralitní platformu, zaštitěnou králem jako jeho nejvyšším představitelem i autoritou. Panovník je v parlamentní monarchii součástí výkonu moci s pravomocemi a úlohami vymezenými ústavou a dalšími zákony, nikoli absolutistický vládce. Z hlediska systému vládnutí má obdobnou úlohu jako prezident v prezidentské formě republiky. Vedle legislativního rámce fungování státu **má panovník důležitou roli jakožto osoba stojící zcela nad stranickými, mediálními, ekonomickými nebo jinak vymezenými zájmy**, se kterou je možné se identifikovat, a která ztělesňuje kontinuitu.

*Pravomoci krále jsou určeny ústavou a dalšími právními předpisy. Výraznou část stávající Ústavy České republiky a navazujících zákonů týkajících se prezidenta republiky je možné beze změn převzít do ústavy nové, ať už se jedná o pravomoci bez kontrasignace premiéra (např. role při jmenování vlády, podpis zákona jako poslední článek procesu přijímání zákona či udělování a propůjčování vyznamenání) nebo pravomoci vyžadující kontrasignaci premiéra (např. sjednávání a ratifikace mezinárodních smluv, jmenování rektora veřejné vysoké školy). Zásadní změnou oproti republikánskému systému je inkorporování nástupnického řádu do právního řádu jako celku, což se projeví i ve změnách ústavy – král není volen, může vládu podle příslušných předpisů předat legitimnímu dědici podle nástupnického řádu. Postup při hrubém porušování ústavy a zákonů nebo při neschopnosti zastávat úlohu panovníka svrchovaného státu stanoví ústava. **Král stojí mimo stranický systém a není volen.** Díky tomu se jeho postavení neodvozuje od aktuální krátkodobé politické situace v zemi, není omezoováno jedním nebo více volebními obdobími a **nemusí projevovat vděčnost skupinám osob, které stály za jeho zvolením.** Vedle jasně vymezených pravomocí a úloh, jež lze taxativně vyjmenovat, má panovník důležitou úlohu svorníku společnosti.*

4 Kdo bude králem?

Zárukou kontinuity je dynastický princip, který zaručuje dědění panovnické moci v rámci vládnoucí rodiny. Obsazení českého královského trůnu tak z hlediska historických skutečností nepředstavuje žádný problém. Podle zásadních aktů nástupnického práva – jakými jsou například Zlatá bula sicilská, Bula Karla IV. nebo Pragmatické sankce – má na český trůn jednoznačně nárok habsbursko-lotrinská dynastie.

*Osoba krále a dynastický princip znamená zdůraznění kontinuity a legitimacy, tedy idejí dnes z části opuštěných, termínů považovaných někdy za vágní a nepodstatné. Naproti tomu panovník může svoji pozici zastávat dlouhodobě a zůstává stabilizačním prvkem v pravidelně se obměňujícím výkonu veřejné moci. Osoba panovníka fyzicky vyjadřuje dlouhodobou kontinuitu – **příslušníci habsbursko-lotrinské dynastie jsou skutečnými potomky a tedy i dědici Přemyslovců, Lucemburků i Jagellonců** a s příslušníky domácích českých i zahraničních rodin vytvářejí jeden celek, jehož někteří členové mají nárok na český trůn. Představitelem habsbursko-lotrinské dynastie, který by mohl být pozván k převzetí královské vlády, je v současnosti arcivévoda Karel (nar. 1961), vnuk posledního českého krále blahoslaveného Karla I.*

IDEJE

5 Duchovní hodnoty a tradice

Evropské státy jsou postaveny na třech základních pilířích: řecké kultuře (především filosofii), římském právu a křesťanském náboženství. **Obnovená monarchie se hlásí ke všem třem základním pramenům evropského kontinentu, ovšem s respektem k názorům a rozhodnutím každého jednotlivce.** Rodinu založenou na vztahu muže a ženy v manželství pojmáme jako základní jednotku společnosti. Tradicím a bohaté české kultuře rozumíme jako dědictví, které je třeba uchovávat, chránit a dále rozvíjet.

*Dědictví Evropy představuje důležitou součást hodnot parlamentní monarchie – jak jeho nejstarší základní kameny, tak novější vývoj. **Monarchické zřízení neulpívá pouze na historii a neodmítá veškeré prvky přinesené moderním způsobem života.** Konzervativní přístup k politickému i společenskému vývoji sice nevylučuje přijetí technologického pokroku, současně ale zdůrazňuje jeho podřízenou úlohu ve vztahu k člověku; stejně tak monarchie poskytuje prostor různým názorovým proudům, nepreferuje ale alternativní koncepty rodinného soužití. Vyvážený vztah mezi minulostí, přítomností a budoucností se má odrazit také v péči o movité i nemovité památky, které odkazují k rozmanitým a specifickým českým tradicím i k širšímu rámci Starého kontinentu.*

6 Vztah k dějinám republiky

Vznik Republiky československé a dalších nástupnických států po zaniklém Rakousko-Uhersku v roce 1918 znamenal přerušování kontinuálního vývoje. Nově vzniklé útvary byly z hlediska mezinárodního práva ustaveny legálně nebo minimálně s konsensuálním souhlasem vítězů první světové války. Svoji legitimitu ale čerpaly mimo jiné z radikálního odmítnutí dosavadního vývoje včetně dehonestace dosud vládnoucí rodiny. **Ustavení monarchie neznamená popření a odmítnutí sta let dějin republiky**, nýbrž jejich přijímání jako určité historické etapy s pozitivními i negativními projevy.

*Změna státního zřízení neznamená zamlčování některých úseků českých dějin ani omezování svobodné akademické diskuse a vědeckého výzkumu. Monarchie navazuje na dobré jméno České republiky a demokratického Československa na mezinárodním poli i na evropské úrovni a oceňuje nasazení představitelů těchto států pro zlepšení životních podmínek občanů a trvale udržitelný rozvoj. **Chceme se zasazovat o připomínání odsouzeníhodných dob nacistické okupace a komunistického režimu**, jakož i osobní statečnosti lidí, kteří proti totalitním systémům odvážně vystoupili. Místa paměti důležitá pro republikánské dějiny jsou mnohdy stejně tak významná pro zbývající části dějin naší země, proto je třeba kultivovat povědomí o celku naší historie bez předsudků a zjednodušování.*

7 Návrh znaku

Monarchie vyjadřují tak jako ostatní státy svoji svrchovanost státními symboly, jejichž užívání upravuje zvláštní zákon. Změna státního zřízení by se mohla odrazit také ve velkém státním znaku, v němž by starobylá znamení dvouocasého korunovaného lva a orlic doplnila ještě koruna svatého Václava. Jednotlivé země – Čechy, Morava a Slezsko – by používaly svá heraldická znamení.

Změnu státního znaku vnímáme jako symbolické doplnění a vizuální vyjádření změny státního zřízení z republiky v monarchii. Zároveň jsme otevřeli diskusi nad případnou změnou dalších státních symbolů.

ZÁVĚR

Idea změny státního zřízení z republiky v monarchii není iluzorní představou, **nýbrž reálně míněnou alternativou**. Odlišné státní zřízení a jiný typ jeho reprezentace samy o sobě nemohou zajistit rychlou proměnu společnosti ve všech oblastech. Zvolení této cesty by ale znamenalo vykročit směrem k jasnému formulování i symbolickému vyjádření idejí, sdílených nebo alespoň respektovaných podstatnou částí občanů. Království neznamena automatické zlepšení životní úrovně, ekonomického výkonu, turistické přitažlivosti, protože tyto ukazatele vyplývají také ze společného úsilí všech segmentů společnosti.

Král nemusí být jen roztomile či odpudivě podivná postava z pohádky, legendární odkaz dávných věků. Panovník jistě zůstává člověkem a tak jako každý jiný člověk v sobě může nést znaky jmenovaných karikatur, ať už jde o směšnost nebo o patos. Osoba krále se může zpronevěřit svému poslání ve správě věcí veřejných, fyzicky i psychicky onemocnět, udělat chybu. **K podobným situacím ale dochází i v republikách a směšnost nebo chyby jejich představitelů nevedou k delegitimizaci státního zřízení**. Proč by nám tedy měly myslitelné obtíže bránit v úvaze o tom, že funkce nejvyššího představitele státu je obsazována podle jiných zákonitostí než v republikách?

Monarchistický manifest má u příležitosti roku 2018 sloužit v duchu svého názvu k tomu, aby se myšlenka změny České republiky v monarchii stala v české společnosti patrnou a zjevnou. Pak bude možné v širší debatě racionálně zvážit tuto alternativu. Všechny ostatní dílčí kroky se vážou k ochotě nepředpojatě o ní uvažovat.